

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра міського будівництва та господарства**

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

САДОВО-ПАРКОВЕ ТА ЛАНДШАФТНЕ БУДІВНИЦТВО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітня програма	Міське будівництво та господарство
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКДС - 5	Рік підготовки	
Загальна кількість годин 150	4	5
Кількість модулів - 2	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійних – 4	8	9
	Лекції	
	30	10
	Практичні	
	30	8
Форма підсумкового контролю: захист курсового проекту, усний екзамен	Самостійна робота	
	60	104
	Індивідуальна робота (курсний проект)	
	30	30

2.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є:

- формування в студентів містобудівного світогляду, заснованого на представленні про навколишнє середовище як про системний багаторівневий природно/антропогенний об'єкт;
- вирішення таких важливих проблем, як охорона і раціональне перетворення природи, гармонійне перетворення жилого, виробничого, рекреаційного середовища, нейтралізація наслідків урбанізації засобами ландшафтної архітектури;
- вивчення характерних рис парків визначених історичних періодів, визначення їх впливу на подальше улаштування парків і можливості використання історичного досвіду в сучасному садово/парковому будівництві;
- засвоєння основ садово/паркового проектування;
- озеленення території міст на основі принципів ландшафтної архітектури, правил та норм містобудівного характеру.

Основним завданням, що вирішується в процесі вивчення дисципліни, є теоретична та практична підготовка є створення естетичної виразності, екологічно здорового навколишнього середовища. При цьому вирішуються наступні питання:

- ландшафтне проектування;
- принципи ландшафтної архітектури;
- створення, утримання і експлуатація територій зелених насаджень різного функціонального призначення;
- проектування, утримання і експлуатація малих архітектурних форм;
- функціональні і композиційні питання.

У курсі також розглядаються характеристики декоративних і біологічних якостей дерев і чагарників, які головним чином впливають на вибір визначених видів деревних рослин для ландшафтних композицій, приведені основні відомості про композиції насаджень у садах і парках, техніку проектування насаджень і формування їх після посадки.

Предметом вивчення даної дисципліни є система зелених насаджень у місті; проектування зелених насаджень загального користування; обґрунтування проектних рішень з погляду збереження і поліпшення навколишнього середовища; техніко/економічні показники (ТЕП) проектних рішень.

Програма навчальної дисципліни складена відповідно до структурно/логічної схеми підготовки освітньо/кваліфікаційного рівня «Бакалавр» та задач їх функціональної діяльності.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб студенти системно засвоїли основні структурно-функціональні елементи території міста, сприймали місто, як складний об'єкт який перманентно розвивається.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні завдання у сфері будівництва та цивільної інженерії, що характеризуються комплексністю і системністю, на основі застосування основних теорій та методів фундаментальних та прикладних наук;

ЗК-01. – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ідей при діях в нестандартних ситуаціях;

ЗК-03. – Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;

ЗК-05 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК-07 – Навички виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних усних, письмових та електронних джерел;

ЗК-08 – Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії;

ЗК-10 – Здатність працювати забезпечуючи безпеку діяльності та якість виконання робіт.

СК01 - Здатність до розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук;

СК-03 – Здатність працювати з геодезичними приладами та використовувати топографічні матеріали при розробці проектів планування, реконструкції та благоустрою міських територій, вулиць і доріг, проектуванні зведенні об'єктів будівництва та інженерних мереж;

СК-04 – Здатність створювати і використовувати технічну документацію;

СК-11 Знання сучасних вимог нормативної документації в галузі будівництва.

СК-14 – Знання принципів проектування міських територій та об'єктів інфраструктури.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Садово-паркове та ландшафтне будівництво»

» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- ОК-11 - інженерна геодезія,
- ОК-15 - архітектура будівель і споруд,

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міське будівництво і господарство», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечувати досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосувати основні теорії, методи та принципи математичних та природничих наук у сфері професійної діяльності	ПР-01
Застосувати базові професійні і наукові знання в галузі соціально-гуманітарних та економічних наук у пізнавальній і професійній діяльності	ПР-02
Оволодіти робочими навичками ефективно працювати самостійно (курсове та дипломне проектування) та в групі (лабораторні роботи, включаючи навички лідерства при їх виконанні), вміння отримувати бажаний результат в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність і виключення можливостей плагіату.	ПР-04
Демонструвати вміння працювати з геодезичними приладами та використовувати топографічні матеріали при розробці проектів планування, реконструкції та благоустрою міських територій, вулиць і доріг, проектуванні зведенні об'єктів будівництва та інженерних мереж;	ПР-06
Використовувати та розробляти технічну документацію, в тому числі з використанням сучасних технологій.	ПР-07
Створювати та застосовувати об'ємно-планувальні рішення для подальшого проектування, в тому числі з використанням інформаційних технологій	ПР-09
Дотримуватись сучасних вимог нормативної документації в галузі будівництва	ПР-14

Дотримувати розуміння принципів проектування міських територій та об'єктів інфраструктури і міського господарства	ПР-18
Забезпечувати надійну та безпечну експлуатацію містобудівних об'єктів, будівельних конструкцій,будівель, споруд та інженерних робіт.	ПР-19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Садово-паркове та ландшафтне будівництво»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Застосувати основні теорії, методи та принципи математичних та природничих наук у сфері ландшафтного проектування	ПР-01
Застосувати базові професійні і наукові знання в галузі соціально-гуманітарних та економічних наук у процесі формування зеленого середовища міст	ПР-02
Оволодіти робочими навичками ефективно працювати самостійно (курсове та дипломне проектування) та в групі (лабораторні роботи, включаючи навички лідерства при їх виконанні), вміння комунікувати з джерелами інформації, аналізувати наявний світовий досвід та використовувати для проектування отриману інформацію з дотриманням норм цитування та посилань	ПР-04
Демонструвати вміння працювати з геодезичними приладами та використовувати топографічні матеріали при розробці проектів планування міських зелених територій, озеленення вулиць і доріг, створенні парків та міських садів	ПР-06
Використовувати та розробляти технічну документацію, в тому числі з використанням сучасних технологій проектування та візуалізації об'єктів ландшафтної архітектури	ПР-07
Створювати та застосовувати об'ємно-планувальні рішення для подальшого проектування, в тому числі з використанням інформаційних технологій створення 3D проєкцій дердрологічних проєктів	ПР-09
Дотримуватись вимог ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій у рамках створення проєктів озеленення міських територій	ПР-14
Дотримувати розуміння принципів проектування міських зелених територій та об'єктів ландшафтної архітектури	ПР-18
Забезпечувати надійну та безпечну експлуатацію озелених територій, інженерних мереж та малих архітектурних форм	ПР-19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методи демонстрування навчальної дисципліни є:

- практичні роботи,
- тести,
- письмова контрольна робота

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: опитування і комунікації зі студентом

Форма модульного контролю: контрольна робота, яка складається із теоретичної і практичної частини, усне опитування, практичні роботи

Форми підсумкового семестрового контролю: екзамен

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Пр1	Пр2	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	15		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума балів
T9	T10	T11	T12	T13	T14	Пр3	Пр4	50	100
5	5	5	5	5	5	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Практичні заняття	10	15	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	50		50	
Модульна контрольна робота	50		50	
Разом	100		100	

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульні контрольні роботи проводяться у вигляді тестування чи письмової роботи. Модульні контрольні роботи проводяться у вигляді тестування (10 питань, на які є 3 варіанти відповіді, один з яких вірний) чи письмової роботи (два теоретичних питання та одне практичне). Кожна модульна робота оцінюється в 50 балів.

Критерії оцінювання курсового проекту

Курсовий проект оцінюється незалежно від теоретичного курсу. Курсовий проект оцінюється в 100 балів. Курсовий проект складається із пояснювальної записки і креслення. Пояснювальна записка оцінюється до 40 балів, креслення до 40 балів, захист – 20 балів.

Графічну частину виконують на одному аркуші креслярського паперу формату А-2.

Обов'язковими є такі креслення:

- ситуаційний план – М 1:2000 (1: 5000)
- генеральний план – М 1:500
- дендрологічний посадковий план - М 1:500
- поперечні і поздовжні профілі – М 1:200 (1:500)
- фрагменти, вузли, деталі, перспективи – масштаби довільні.

Прийняті проектні рішення повинні відповідати вимогам діючих будівельних норм і правил та державних стандартів. Проектну пропозицію необхідно ув'язати з функціональним призначенням ділянки в структурі генерального плану міста.

Необхідно зберегти і підкреслити об'ємно – просторову цілісність і виразність території, узгодити та удосконалити архітектурно – ландшафтне середовище, забезпечити економічність рішень і екологічну чистоту проекту.

При розробці архітектурно – ландшафтної структури малого саду використовують такі принципи компоновки зелених насаджень:

- виявлення композиційних осей - основних і другорядних;
- збереження масштабності;
- організація простору в єдиний архітектурно – ландшафтний комплекс;
- формування перспектив та видових точок;
- забезпечення колористичних поєднань;
- дотримання питомої ваги відкритих просторів в межах 25-30%.

Креслення виконують олівцем або тушшю. Креслення генерального плану доповнюють відмивкою, використовуючи акварельні фарби, туш або інші водорозчинні фарби.

Пояснюючу записку оформлюють на аркушах паперу формату А-4. Об'єм пояснюючої записки до 20 сторінок. Вона складається із завдання на проектування, текстової частини та додатків.

Текстова частина містить 5 основних розділів та список використаної літератури.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену, білети до якого складаються з чотирьох питань: двох теоретичних, одного тестового та одного графічного (виконання креслення чи ескізу композиції). Робота оцінюється за національною та ECTS шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проектування, практики	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Садово/паркове та ландшафтне будівництво

ЗМ. 1.1. Основи зеленого будівництва в містах (1 кредит)

Тема 1. Вступ. Визначення курсу, його склад і зміст, зв'язок з іншими дисциплінами.

Фактори, що впливають на розвиток садово/паркового мистецтва (природно/кліматичні, соціальні, естетичні, технічні та ін.).

Тема 2. Історичний обсяг садово/паркового мистецтва Садово/паркове мистецтво Давнього Світу та Давнього Сходу. Садово/паркове мистецтво Індії, Китаю, Японії, Ірану (Персії). Сади при гробницях. Садово/паркове мистецтво античного міста та раннього Середньовіччя. Садово/паркове мистецтво Античної Греції та Давнього Риму.

Сади епохи Відродження. Особливості ув'язки забудови з природою, рельєфом. Принципи планування італійського саду. Використання водних пристроїв, появлення боскетів в італійських садах.

Садово/паркове мистецтво Франції XVII/XVIII ст. Сади в стилі бароко, особливості планування, засоби формування просторів. Садово/паркове мистецтво епохи капіталізму. Пейзажні парки

Європи XVIII/XX ст. Особливості планувальної організації парку в Англії.

Садово/паркове мистецтво другої половини XIX початку XX ст., появлення громадських садів у містах, засоби їх планувальної організації.

Створення дендраріїв, моносадів. Появлення лісопарків, скверів, бульварів, як складових частин міського середовища. Засоби планувальних рішень парків Англії, США, Франції та ін. Російське садово/паркове мистецтво.

Тема 3. Роль зелених насаджень в поліпшенні міського середовища Особливості міських екологічних умов. Архітектурно/художнє значення зелених насаджень. Санітарно/гігієнічне значення зелених насаджень. Роль зелених насаджень в організації відпочинку міського населення.

Тема 4. Основні поняття про ландшафти Поняття ландшафту та пейзажу. Основні компоненти ландшафту. Природний, культурний та міський ландшафти. Сприйняття ландшафту. Класифікація ландшафту. Характеристика двох стильових напрямків, що склалися в садово/парковому будівництві / регулярного та пейзажного (ландшафтного) стилю.

Принципи ландшафтного планування.

Принцип контрасту та раптовості. Принцип лінійної перспективи.

Принцип простоти та логічності. Принцип чергування відкритих та закритих просторів.

Тема 5. Рослинний матеріал в садово/парковому та ландшафтному будівництві

Характеристика основних хвойних, листяних декоративних дерево/чагарникових рослин, які використовуються у садово/парковому будівництві.

Графічне зображення рослинного матеріалу.

Композиційні елементи зелених насаджень, які засновуються у садово/парковому будівництві.

Масиви, гаї, галявини, крупні групи, ландшафтні групи, одинарі (солітери), алеї та рядові насадження, стрижені форми, боскети, живоплоти, ліани та вертикальне озеленення.

Декоративні трав'яні рослини. Основні принципи та композиційні елементи квіткового оформлення.

Асортимент квітково/декоративних рослин. Кольорова характеристика та рекомендовані сполучання квітково/декоративних рослин. Класифікація квітників. Утворення квітників та догляд за ними. Утворення газонів. Класифікація та догляд за ними.

ЗМ. 1.2. Ландшафтне будівництво і озеленення міських територій (1 кредит)

Тема 6. Система зелених насаджень в місті

Принципи формування системи зелених територій міста. Основні елементи системи озеленення. Функціональна структура системи озеленення.

Насадження загального, обмеженого користування та спеціального призначення. Нормування та розміщення зелених насаджень. Вітчизняні та закордонні практики озеленення.

Тема 7. Об'єкти озеленення в містах. Міські сквери. Бульвари. Насадження на міських вулицях. Міські парки.

Дитячі парки. Зони масового відпочинку. Ботанічні парки та сквери. Спортивні парки. Меморіальні парки. Парки/заповідники. Парки культури та відпочинку.

Лісопарки. Зимові сади.

Тема 8. Малі архітектурні форми

Малі архітектурні форми в садах та парках. Інженерні споруди парків. Декоративні споруди, скульптури, фонтани, декоративні та плескальні водоймища, трельяжі, перголи, альтанки, павільйони, лави, садово/паркові меблі, огорожі.

Тема 9. Міські водоймища

Природні та штучні водоймища, їх розташування, благоустрій, заходи утворення. Декоративні водоймища, фонтани та інші пристрої. Заходи розрахунку пляжів, та їх благоустрій. Гідропарки. Лугопарки.

Тема 10. Посадка дерев та чагарників Підготовка ґрунту. Стандарти на декоративні дерева та чагарники. Джерела одержання декоративних дерев та чагарників. Часи посадки, підготовка дорослих дерев та чагарників до посадки, посадка дерев та чагарників, догляд за ними.

Тема 11. Процес проектування об'єктів озеленення. Склад та короткий зміст проектних матеріалів при проектуванні населених пунктів. Процес проектування об'єктів озеленення. Проектування та формування елементів паркового ландшафту.

7.ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби, які передбачає дисципліна: геодезичні зйомки, географічні карти, калькулятор

Обладнання, яке використовується при виконанні практичних робіт: ватман, лінійка, циркуль, трафарети, транспортир, гумка, олівці звичайні та кольорові, міліметровка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Голик Й.М. Методичні вказівки для виконання розрахунку території малого міста. – Ужгород; УжНУ: – 2006 – 25см.
2. ДБН 360-92** Територіальне планування міських і сільських поселень. –К.; Уркархбудінформ. – 1995. – 350с.
3. Панченко Т.Ф. Містобудування. Довідник для проектувальника. –К.; Уркархбудінформ. – 2001. – 190с.
4. Голик Й.М. Навчально-методичний комплекс для курсу «Планування міст і благоустрій» Ужгород; УжНУ: – 2013 – 15см.
5. Голик Й.М., Несух М.М. Планування і благоустрій міст. Посібник. –Ужгород 2013. – 185 с.
6. Закон України «Про містобудування» від 16.11.1992 № 2780-ХІІ (Редакція станом на 18.11.2012)
7. ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій. –К.; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлового-комунального господарства. 2018. – с.179.
8. ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів. - К.; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлового-комунального господарства. 2018. – с.185.
9. ДСТУ Б А.2.4-2:2009. Умовні позначки і графічні зображення елементів генеральних планів та споруд транспорту. –К.: Мінрегіонбуд України. 2009. с.25с.
10. Планування міст та транспорт: Навчальний посібник / О.С. Безлюбченко, С.М. Гордієнко О.В. Завальний. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 156 с.
11. Урбаністика: Навчальний посібник/ О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. – Харків: ХДАМГ, 2003. – 244 с.

12. Поліщук В.П. Організація та регулювання дорожнього руху// Підручник. — за заг. ред. В. П. Поліщука; О. О. Бакуліч, О. П. Дзюба, В. І. Єресов та ін. — К., 2014. — 467с.
13. Дмитриченко М.Ф. та інш. Організація дорожнього руху. Книга IV. Системологія на транспорті: Підручник: У 5 кн. / За заг. ред М. Ф. Дмитриченка, Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К. Доля та ін. — К., 2005. — 452 с. — Бібліогр.: с. 447-448.